

Muzea

Bohatství kraje Vysočina spočívá nejen v jeho přírodě a malebné krajině, ale také v rozsáhlých historických a uměleckých pokladech, které byly vytvořeny umem a důvtipem našich předků. Tyto poklady uchovávají četná muzea a galerie, které lze v našem kraji navštívit.

Muzea

Skanzeny

Jihlava

¹ Muzeum Vysočiny

Muzeum Vysočiny Jihlava sídlí od roku 1953 ve třech historických budovách na Masarykově náměstí. Stálá expozice se nachází ve dvou spojených renesančních měšťanských domech: v domě s unikátní dvoupatrovou dvoranou s dvojkřídlým arkádovým ochozem na toskánských sloupech a v „Domě mistrů“, který byl dříve majetkem nejbohatšího městského cechu – soukeníků. K návštěvě lze doporučit originální expozici Dolování stříbra a mincování Jihlavy v podzemních prostorách středověkého sklepení či moderně pojatou Historii Jihlavy od renesance až po průmyslovou revoluci. Kromě toho se v budovách nachází například expozice nerostného bohatství, zoologie a botaniky Českomoravské vrchoviny, Krása gotické plastiky a pořádají se zde příležitostné výstavy. Muzeum je příspěvkovou organizací kraje Vysočina a se svými pobočkami v Telči, Třebíči a hradem Roštejnem je největším muzeem v kraji a druhým největším moravským muzeem.

2 Telč Muzeum

M Pobočka Muzea Vysočiny Jihlava sídlí v části zámku. Nejstarší muzeum na jihozápadní Moravě se může pochlubit největší sbírkou svatebních praporeců s figurální výšivkou v České republice. Expozice je zaměřena na tvorbu akademického sochaře a cestovatele F. V. Foita a jeho etnografické sbírky z cest do Afriky. Návštěvník má možnost seznámit se s historií Telčska nebo nahlédnout do života horácké venkovské rodiny či bohatého měšťanstva. Mezi nejzajímavější exponáty patří pohyblivý betlém z konce 19. století.

3 Třešť Muzeum

M Muzeum sídlí v měšťanském domě, který se do dějin města se zapsal zejména jako místo narození světově uznávaného ekonoma prof. Josefa Aloise Schumpetera (1883–1950), tvůrce japonského hospodářského zázraku. Muzejní expozice je především věnována betlemářství v Třešti a okolí. V prostorách budovy se nachází ucelená sbírka betlémů od nejstarších papírových přes ukázky z tvorby lidových řezbářů 19. a 20. století až po současnou betlemářskou tvorbu. Zajímavý je i zámecký pokoj, jenž nabízí ukázkou z rozsáhlého inventáře třeštského zámku. Část expozice je věnována i životu a činnosti ekonoma J. A. Schumpetera.

Třebíč

4 Muzeum Vysočiny

Muzeum Vysočiny Třebíč sídlí v bývalém benediktinském klášteře z 12. století, který byl v důsledku husitských válek a následných vojenských konfliktů proměněn na šlechtické sídlo. Posledními majiteli byli Valdštejnové, kteří zámek drželi až do roku 1945. Expozice muzea dokumentují přírodu regionu – minerály a horniny či chráněná území Třebíčska. Unikátem je největší sbírka moravských vltavinů na světě. Expozice se dále věnují předhistorickému osídlení, historii města a okolí, vývoji řemesel a lidovému umění a výjimečná je rovněž expozice s názvem Dýmky a kuřácké potřeby.

Jemnice

5 Muzeum

Muzeum, které je pobočkou Muzea Vysočiny Třebíč, sídlí v historickém domě na náměstí a nabízí tematicky zaměřené expozice Dějiny Jemnice, Dolování nerostných surovin a Jemnický svět čaje. Při objevování světa čaje zapojíte i další ze svých smyslů – vaše čichové buňky potěší voňavé čaje a přísady, využívané při výrobě různých oblíbených příchutí.

Moravské Budějovice

6 Muzeum řemesel

V zámku postaveném v letech 1666–1672 sídlí se svou stálou expozicí Muzeum řemesel, které je pobočkou Muzea Vysočiny Třebíč. Součástí muzea jsou i Masné krámy, stavba ve tvaru podkovy pocházející z roku 1839. Muzeum na požádání zpřístupňuje i věž kostela svatého Jiljí, která nabízí krásnou vyhlídku, na ochoz do výše 26 m vede 128 schodů.

Havlíčkův Brod

7 Muzeum Vysočiny

 Historie havlíčkobrodského muzea, jednoho z nejstarších regionálních muzeí vlastivědného typu v Čechách, se odvíjí od roku 1874. Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod sídlí v měšťanském domě, zvaném Rolandovský, s výrazným nárožním arkýřem ukončeným věžičkou. V roce 1832 tento dům zakoupil kupec Matěj Havlíček, otec Karla Havlíčka Borovského. Muzeum návštěvníkům nabízí prohlídku stálé expozice věnované novináři Karlu Havlíčkovi Borovskému. Vedle ukázky z díla je zde možné vidět v původním interiéru (Havlíčkův byt) exkluzivní památky po Karlu Havlíčkovi a jeho nejbližších.

Pelhřimov

8 Muzeum Vysočiny

 Zámek, postavený po roce 1550 Adamem z Říčan, je dnes sídlem Muzea Vysočiny Pelhřimov. K vyhledávaným částem muzea patří Freskový sál. Muzeum nabízí expozici věnovanou životu a dílu dvou významných medailérů a sochařů Josefa a Zdeňka Šejnostových. Součástí prohlídky je i expozice vězeňství v městské šatlavě, jejíž podoba se v zásadě shoduje se skutečným stavem v dobách, kdy objekt sloužil svému účelu. Muzeum pořádá řadu zajímavých výstav.

Brtnice

9 Rodný dům Josefa Hoffmanna

Nejslavnějším rodákem z Brtnice je nepochybně architekt Josef Hoffmann. Narodil se v barokním domě na náměstí, který v roce 1907 podle vlastního návrhu upravil pro potřeby své rodiny. Dnes dům, jenž je v majetku města, spravuje Moravská galerie Brno, která zde instalovala expozice o životě a díle tohoto slavného architekta a designéra. Muzeum Josefa Hoffmanna je společným pracovištěm Moravské galerie v Brně a Rakouského muzea pro užité umění a současné umění ve Vídni.

Svratka

10 Městské muzeum

Návštěvník se v muzeu ve Svratce ocitne v prostředí malého města v době 1. republiky. V jednotlivých domcích, z nichž většina je přístupná, lze vidět expozice domácnosti, klempíře, hrnčíře, spořitelny, ševce, výrobce lyží, školy, kloboučníka, kožešníka, krejčího a koloniální obchod s trafikou. Po chodbách muzea jsou rozmístěny dobové plakáty a reklamy, které jdou chronologicky za sebou, a mají tak ilustrovat návštěvníkovi cestu ze současnosti do 1. republiky. Ve stejné budově se nachází také Galerie malířů Vysočiny ve Svratce.

Dalešice

11 Muzeum rakousko-uherského pivovarnictví

Kouzlo dalešického pivovaru dýchne na návštěvníka již ve chvíli, kdy zdáli spatří cihlový komín, známý díky kultovnímu filmu Jiřího Menzela Postřiziny. Původně barokní pivovar, který pamatuje zřejmě ještě konec 16. století, byl stavebně upraven koncem 19. století.

Atmosféra Rakouska-Uherska je cítit z celého pivovarského komplexu – od stylové restaurace nabízející nej-různější speciality po muzeum pivovarnictví historického i současného. Typická vůně již zdálky prozradí, že po dlouhých letech se tradiční pivo v Dalešicích znovu vaří. Pivovar vyrábí pět druhů tradičního piva, na návštěvníky čekají tři prohlídkové trasy muzea, restaurace i hotel. Každoročně se zde koná také řada kulturních akcí – od krátkodobých výstav po stále oblíbenější Postřizínské slavnosti.

Hamry nad Sázavou

12 Vodní mlýn (šlakhamr)

Vznik šlakhamru, známého v okolí podle posledních majitelů jako Brdičkův mlýn, je spojen s kolonizací krajiny cisterciáckým klášterem ve Žďáře. Vznik hamrů na Žďársku souvisel s využíváním energie řeky Sázavy a s těžbou horniny na úbočí kopce Peperek. Po rozsáhlé rekonstrukci objektu byla zde pro veřejnost otevřena expozice hamernictví spojená s ukázkou chvostového hamru poháněného vodním kolem.

Horní Dubenky

13 Mlynářské muzeum Chadimův mlýn

O mlýnu v těchto místech je první zmínka už v roce 1451, kdy se hovoří o „pustém mlyništi pod Dubenkama“. Název mlýnu dal Matěj Chadim, který jej koupil v roce 1644. Chadimové s krátkou přestávkou ve 20. století spravují mlýn již po jedenácti generacích. Dnes mlýn slouží jako ubytovací zařízení a zároveň je v někdejší mlynáři přístupná expozice, jak jinak než o vývoji mlynářství, doplněná o dobové zemědělské nářadí.

Žďár nad Sázavou

14 Muzeum knihy

 Muzeum knihy, které je umístěné v zámku ve Žďáru nad Sázavou v historických prostorách bývalého cisterciáckého kláštera, vzniklo v roce 1957. Knihovna Národního muzea zde nabízí návštěvníkům stálou expozici dokumentující průběh vývoje knihy a technologie její výroby. Návštěvníci se seznámí s dějinami písma a prohlédnou si rekonstrukci středověkého skriptoria i pracovnu mnicha (písaře knih) a dobovou knihařskou dílnu. Vedle řady knižních originálů tu návštěvníci naleznou i původní mobiliář, například knihovnu historika Gelasia Dobnera. Technický rozvoj knihtisku v 19. a ve 20. století je zase dokumentován v přehlídce originálních strojů, například ručního lisu, rychlolisu a sázecího stroje Linotyp. V prostorách bývalého letního klášterního refektáře s freskou K. F. Töppera z roku 1734 s námětem Nebeské blaženosti benediktnů a cisterciáků jsou pak každoročně pořádány sezonní výstavy z bohatých sbírek Knihovny Národního muzea.

Přibyslav

15 Hasičské muzeum Centra hasičského hnutí

Zámek v Přibyslavi nabízí prohlídku Hasičského muzea, které zajímavou formou seznamuje s problematikou požární ochrany. V několika sálech jsou představeny nejstarší způsoby hašení, rozvoj hasičských spolků od poloviny 19. století, vývoj hasičských stejnokrojů a ukázky historické i současné techniky. K zajímavostem patří například nově zrekonstruovaná celodřevěná masivní čtyřkolová stříkačka z roku 1822 či speciální hasičské automobily Tatra z roku 1922 a Praga z roku 1935.

Tasice

16 Sklářská huť Jakub

Sklárny vznikaly v místech, kde okolní lesy poskytovaly dostatek dřeva potřebného k topení a výrobě potaše. Nebylo tomu jinak ani u sklárny v Tasicích, která byla navíc postavena v místech s dostatkem kvalitního křemene nezbytného k výrobě. Sklárnou založil v roce 1796 hutník Ferdinand Čapek. Po 200 letech byla výroba ukončena. Dnes je možné se v rámci prohlídkové trasy seznámit s tímto jedinečným sklářským skanzenem. Sklárnou v Tasicích proslavil televizní seriál Jaroslava Dietla „Synové a dcery Jakuba skláře“.

Pohled'

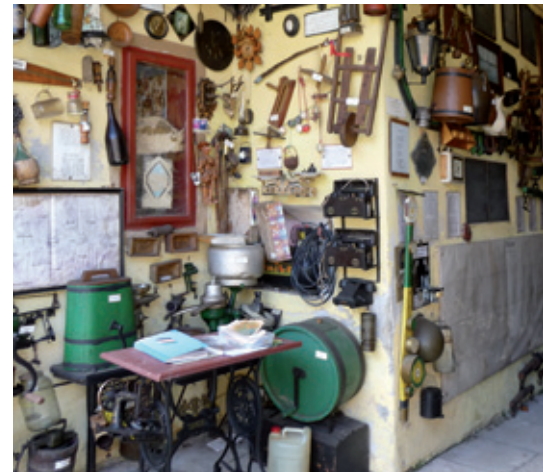
17 Selské muzeum Michalův statek

Jediný skanzen v kraji Vysočina je umístěné v tzv. Michalově statku. Původní majitelé – rod Michalů – vlastnili statek již roku 1591. Od nich jej v roce 2000 koupila obec Pohled' a po opravách byl v roce 2004 zpřístupněn veřejnosti. Expozice zaměřená na ucelený obraz života selského lidu v období mezi koncem třicetileté války a zrušením roboty v Čechách se skládá z části obytné (světnice, černá kuchyň, komora) a hospodářské (chlév, sýpka, kolny, sklepy, stodola, drobné stavby).

Příložany

18 Kopečkovovo zemědělské muzeum

Krásné a poučné chvíle lze prožít při návštěvě rolnického muzea v Příložanech u Jaroměřic nad Rokytnou. Toto muzeum se nachází v domě manželů Kopečkových s č. p. 8. Tématem expozice je „Život a hospodaření na venkově do roku 1950“. Prostorný dvůr a přilehlá hospodářská stavení jsou zaplněna různými druhy seček, mlátiček a kultivátorů. Expozici doplňuje také řada koňských kočárů. Ve sbírkách je zastoupeno snad každé řemeslo, které sedlák k životu potřeboval.

Pelhřimov

19 Muzeum rekordů a kuriozit

Největší, nejmenší, nejděší, nejrychlejší... To vše jsou přídavná jména spojená s Pelhřimovem, proslaveným jako město rekordů. V místní Jihlavské bráně z první poloviny 15. století se nachází slavné Muzeum rekordů a kuriozit, jehož expozice láká nejen malé návštěvníky. Agentura Dobrý den navíc nabízí každému možnost vytvořit originální rekord a zvětšit se tak v muzeu i Guinnessově knize rekordů. Kromě fotografií z uplynulých ročníků Mezinárodního festivalu rekordů a kuriozit i zahraničních festivalů zde návštěvník najde také přes padesát nejrůznějších maxiexponátů a miniatur ze všech odvětví lidské činnosti.

www.dobryden.cz

Humpolec

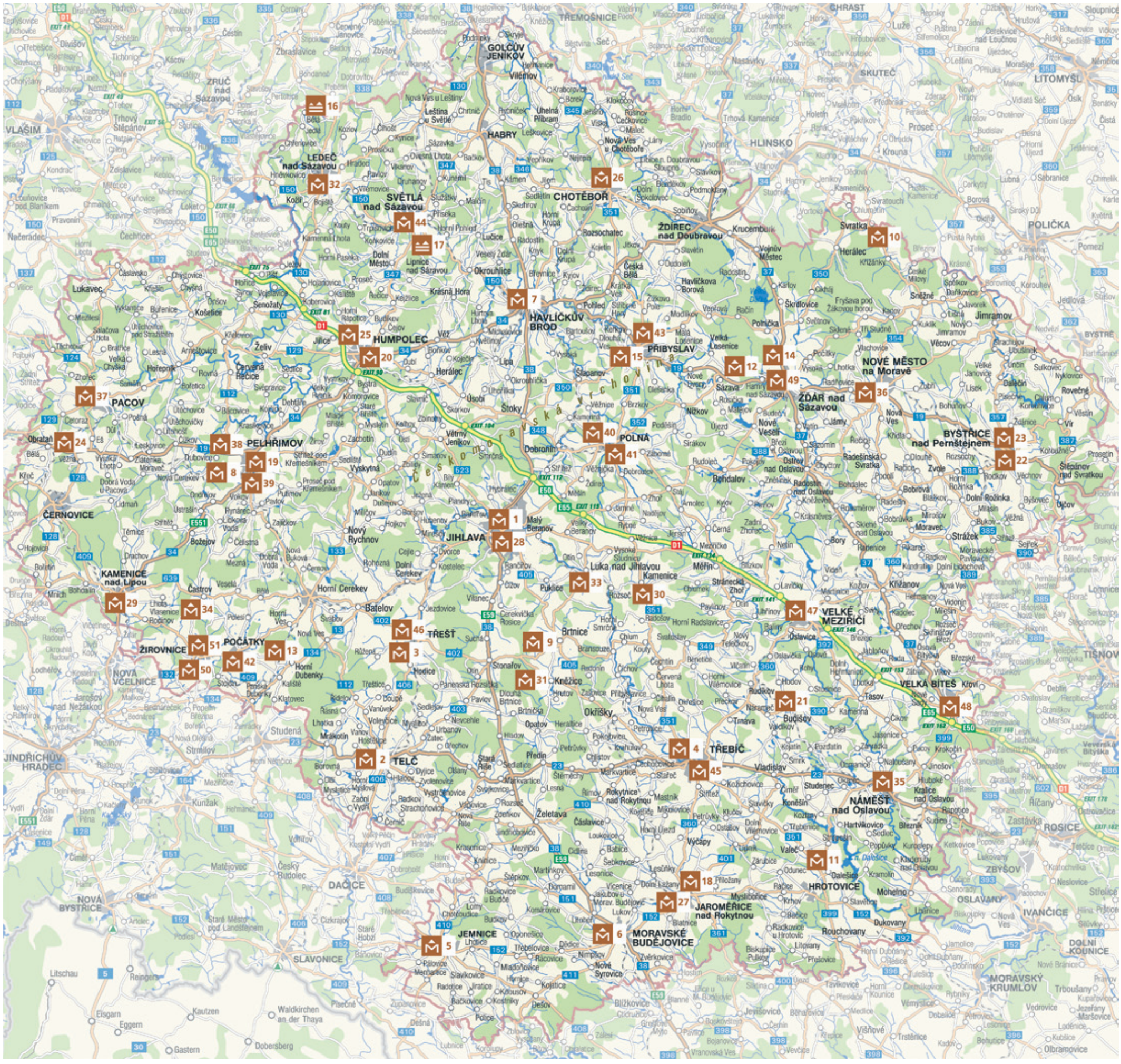
20 HLINÍKARIUM

„Hliník se odstěhoval do Humpolce!“ Tuhle větu zná jistě mnoho nejen filmových fanoušků. A i když Hliník nikdo nikdy neviděl, stal se natolik slavným, že mu v Humpolci vděční spoluobčané postavili pomník a založili muzeum. Součástí expozice je i promítání ukázek ze zmiňovaného filmu a dokumentace průběhu slavnostního odhalení jeho pomníku.

www.infohumpolec.cz

Muzea

Muzea

Skanzeny

Muzea prezentovaná v publikaci

1. **Muzeum Vysočiny Jihlava** 49°23'47.447"N, 15°35'19.963"E
2. **Muzeum Telč** 49°11'6.606"N, 15°27'5.39"E
3. **Muzeum Třešť** 49°17'35.053"N, 15°28'58.377"E
4. **Muzeum Vysočiny Třebíč** 49°13'2.415"N, 15°52'23.33"E
5. **Muzeum Jemnice** 49°1'8.013"N, 15°34'10.468"E
6. **Muzeum řemesel Moravské Budějovice** 49°3'6.098"N, 15°48'32.091"E
7. **Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod** 49°36'26.412"N, 15°34'44.021"E
8. **Muzeum Vysočiny Pelhřimov** 49°25'50.808"N, 15°13'18.399"E
9. **Rodný dům Josefa Hoffmanna v Brtnici** 49°18'14.365"N, 15°40'43.872"E
10. **Městské muzeum ve Svatce** 49°42'35.379"N, 16°2'7.38"E
11. **Muzeum rakousko-uherského pivovarnictví v Dalešicích** 49°7'51.851"N, 16°4'48.381"E
12. **Vodní mlýn (šlakhamr), Hamry nad Sázavou** 49°33'58.694"N, 15°52'43.064"E
13. **Mlynářské muzeum Chadimův mlýn v Horních Dubenkách** 49°15'14.66"N, 15°18'18.927"E
14. **Muzeum knihy ve Žďáře nad Sázavou** 49°34'59.532"N, 15°56'14.429"E
15. **Hasičské muzeum Centra hasičského hnutí v Příbyslavi** 49°34'29.26"N, 15°44'27.849"E
16. **Sklářský skanzen Huť Jakub v Tasicích** 49°45'34.798"N, 15°15'10.026"E
17. **Selské muzeum Michalův statek v Pohledí u Světlé nad Sázavou** 49°39'31.702"N, 15°27'9.924"E
18. **Kopečkovo zemědělské muzeum, Příložany** 49°6'15.442"N, 15°55'47.174"E
19. **Muzeum rekordů a kuriozit v Pelhřimově** 49°25'55.713"N, 15°13'31.466"E
20. **Hliníkárnum v Humpolci** 49°32'25.336"N, 15°21'42.705"E

Další vybraná muzea kraje Vysočina

21. **Zámek Budišov** 49°16'30.674"N, 16°0'45.203"E
22. **Městské muzeum Bystřice nad Pernštejnem** 49°31'23.787"N, 16°15'40.122"E
23. **Malé Muzeum Malých Motocyklů v Bystřici nad Pernštejnem** 49°31'22.895"N, 16°15'43.543"E
24. **Muzeum izolátorů a bleskojistek ve Dvořišti** 49°25'32.751"N, 14°58'33.422"E
25. **Muzeum Dr. Aleše Hrdličky v Humpolci** 49°32'28.485"N, 15°21'34.966"E
26. **Městské muzeum v Chotěboři** 49°43'30.98"N, 15°40'25.041"E
27. **Muzeum Otokara Březiny v Jaroměřicích nad Rokýtnou** 49°5'47.963"N, 15°53'26.055"E
28. **Dům Gustava Mahlera v Jihlavě** 49°23'36.9"N, 15°35'29.25"E
29. **Městské muzeum v Kamenici nad Lipou** 49°18'9.059"N, 15°4'45.456"E
30. **Muzeum Kamenice u Jihlavy** 49°21'59.26"N, 15°46'41.396"E
31. **Expozice přírody v Kněžicích** 49°15'58.658"N, 15°40'17.268"E
32. **Městské muzeum Ledec nad Sázavou** 49°41'48.404"N, 15°16'51.772"E
33. **Muzeum Luka nad Jihlavou** 49°22'24.84"N, 15°42'8.65"E
34. **Metánovské muzeum - Kabinet profesora Jakuba Hrona** 49°17'37.945"N, 15°10'10.792"E
35. **Městské muzeum v Náměšti nad Oslavou** 49°12'25.059"N, 16°9'25.41"E
36. **Horácké muzeum v Novém Městě na Moravě** 49°33'38.723"N, 16°4'22.855"E
37. **Městské muzeum Antonína Sovy v Pacově** 49°28'18.268"N, 15°0'2.688"E
38. **Síň Lipských aneb První české MÚZYum v Pelhřimově** 49°25'51.511"N, 15°13'20.487"E
39. **Muzeum strašidel v Pelhřimově** 49°25'49.281"N, 15°13'22.482"E
40. **Městské muzeum v Polné** 49°29'14.715"N, 15°42'51.329"E
41. **Regionální židovské muzeum v Polné** 49°29'6.901"N, 15°43'20.392"E
42. **Městské muzeum Počátky** 49°15'35.977"N, 15°14'25.353"E
43. **Městské muzeum v Příbyslavi** 49°34'37.624"N, 15°44'23.829"E
44. **Muzeum Světelska ve Světlé nad Sázavou** 49°40'2.45"N, 15°24'29.03"E
45. **Zadní synagoga v Třebíči** 49°13'3.585"N, 15°52'46.338"E
46. **Židovská synagoga v Třebíči** 49°17'33.932"N, 15°28'55.42"E
47. **Muzeum Velké Meziříčí** 49°21'28.464"N, 16°0'43.964"E
48. **Městské muzeum ve Velké Bíteši** 49°17'16.643"N, 16°13'38.544"E
49. **Regionální muzeum města Žďáru nad Sázavou** 49°33'49.405"N, 15°56'15.999"E
50. **Muzeum Zámek Žirovnice** 49°15'6.825"N, 15°11'2.513"E
51. **Špýchar, Žirovnice** 49°15'7.777"N, 15°11'4.52"E

www.dedictvivysociny.cz

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

ROP
Jihovýchod

Kraj *Vysočina*

Investice do vaší budoucnosti. Spolufinancováno Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj a krajem Vysočina.

Vydal: Krajský úřad kraje Vysočina, Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, květen 2011, Žižkova 57, 587 33 Jihlava, tel.: 564 602 111, www.kr-vysocina.cz

Neprodejné.